

TK.1204.5.2013

Sejny dnia 02.09.2013 r.

RPO 733459/13
WPL 2013 -09- 05
ZAC ..... INF 1587180

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W nawiązaniu do pisma RPO-7333459-VII-7020.8.1/13/AI z dnia 09.08.2013 r. dotyczącego zaleceń z przeprowadzonej w dniu 20.05.2013 r. wizytacji Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji w Policijnej Izby Dziecka w Białymstoku informuję, że w tej sprawie zostały przeprowadzone czynności wyjaśniające.

Na podstawie zgromadzonego materiału ustalono, że w dniu ..... r. konwój w składzie ..... oraz ..... transportował nieletniego ..... do Policijnej Izby Dziecka w Białymstoku, który przebywał na samowolnym oddaleniu się z Ośrodka Wychowawczego w Warszawie. Zgodnie z Protokołem z odprawy i na podstawie wyjaśnień złożonych przez policjantów oraz rozpytania nieletniego ustalono, że zatrzymanie nastąpiło w miejscu jego zamieszkania w obecności matki. Policjant, który dokonał zatrzymania już wcześniej przeprowadzał inne czynności z zatrzymanym ..... i wiedział, że może próbować uciekać. Podczas doprowadzenia do radiowozu oraz w celu zapobieżenia próbie ucieczki ..... zastosował środek przymusu bezpośredniego siłą fizyczną w postaci chwytu transportowego zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17.09.1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego z póź. zmianami, które obowiązywało w dniu zatrzymania.

W trakcie przewożenia do Białegostoku nieletniego umieszczono w tylnej części radiowozu m-ki Opel Vivaro, którego kierowcą był wskazany policjant, co nie dawało możliwości szturchania czy popychania go podczas transportu. Policjanci zaprzeczyli by straszili zatrzymanego pobiciem, natomiast nieletni oświadczył, że nie pamięta czy w czasie doprowadzania któryś z policjantów straszyl go pobiciem.

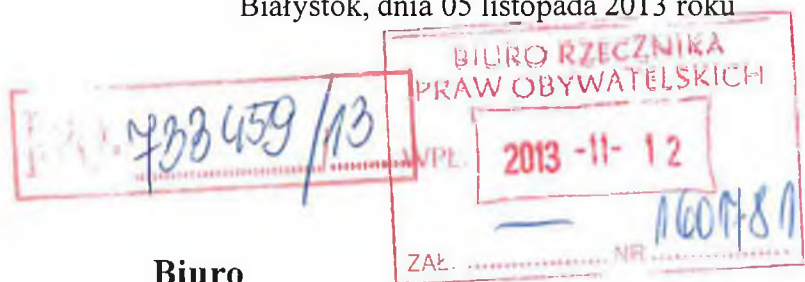
Wyk. w 2 egz. SW/SW
Egz. nr 1 adresat
Egz. nr 2 a/a

KOMENDANT POWIATOWY POLICJI
w Sejnach
mł. insp. mgr straż. Andrzej...

Komenda Wojewódzka Policji
w Białymstoku
X.5161.7.2013

Białystok, dnia 05 listopada 2013 roku

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich

Pani

dr Aleksandra Iwanowska

Szanowna Pani Rzecznik.

W odpowiedzi na pismo RPO-733459-VII-720.8.1/13/AI z dnia 25.10.2013 r. przesłane do Komendanta Miejskiego Policji w Białymstoku dotyczącego otrzymania z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich „Raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Policyjnej Izbie Dziecka w Białymstoku”, przesyłam informację dotyczącą czynności podjętych odnośnie sformułowanych we wnioskach zaleceń.

W dniu 20 maja 2013 r. w Policyjnej Izbie Dziecka Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku miała miejsce wizytacja przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, po zakończeniu której został sporządzony *Raport* (...). Biorąc pod uwagę zalecenia dotyczące realizacji sformułowanych wniosków, podjęto działania związane z organizacją policjantom pełniącym służbę w izbie systematycznych szkoleń w zakresie pracy z nieletnimi oraz udzielania pierwszej pomocy w ramach ujętych w planie doskonalenia lokalnego tut. KMP we wrześniu zajęć teoretyczno – praktycznych z zakresu ratownictwa medycznego.

Zgodnie z zaleceniami KMP uchylono przyjęty w PID zakaz wchodzenia przez nieletnich do przeznaczonych dla nich pokoi w klapkach. Zgodnie z § 7 ust. 1 regulaminu pobytu w izbie stanowiącego załącznik nr 12 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. na czas pobytu w Izbie nieletni otrzymuje nieodpłatnie odzież, bieliznę i obuwie, odpowiednio do pory roku, o ile własna odzież nieletniego nie nadaje się do użytku lub jeśli jej używanie jest niedopuszczalne ze względów higienicznych.

Zarówno ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, jak i inne przepisy tej rangi nie nakładają na Policję postulowanego przez przedstawicieli KMP umożliwienia nieletnim korzystania z telefonu. Wprawdzie z treści art. 40 § 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich wynika, że Policja niezwłocznie zawiadamia rodziców lub opiekunów nieletniego o jego zatrzymaniu, jednakże przepis ten nie zobowiązuje w żaden sposób Policji do konieczności zapewnienia nieletniemu umieszczonemu w PID kontaktów telefonicznych w szerokim tego słowa znaczeniu.

Dodatkowo, zgodnie z dyspozycją § 8 ust. 9 *regulaminu* (...), nieletniemu umieszczonemu w izbie zapewnia się możliwość odwiedzin rodziców, obrońcy lub opiekuna – za zgodą sądu, kierownika izby lub policjanta prowadzącego sprawę. W związku z tym, rozwiązania zawarte w cyt. przepisach w pełni zabezpieczają prawo nieletniego, zarówno do poinformowania jego rodziców lub opiekunów o zatrzymaniu, jak i do kontaktu z rodzicami lub opiekunami prawnymi. Ewentualne ograniczenie tego prawa za zgodą sądu, kierownika izby lub policjanta prowadzącego sprawę wynika z dbałości o zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania w sprawie nieletniego.

Ponadto, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2 ppkt b *regulaminu* (...), przy przyjęciu do izby nieletni przekazuje środki łączności, w związku z czym posiadanie przez nieletniego telefonu komórkowego ani przekazanie telefonu z depozytu w czasie pobytu w izbie nie jest możliwe.

Z uwagi na fakt, iż specyfiką PID jest krótki pobyt nieletnich w placówce, nie zostały one przystosowane do edukacji nieletnich w rozumieniu ustawy o systemie oświaty. Obowiązujące przepisy, w szczególności *ustawa o postępowaniu* (...), nie nakłada na Policję takiego obowiązku. Katalog zajęć, do których realizacji zobowiązana jest Policja w związku z pobytem nieletniego w PID, określa natomiast § 9 ust. 1 pkt 8 *regulaminu* (...). Nieletniego umieszczonego w izbie informuje się o konieczności brania udziału w zajęciach: wychowawczo – opiekuńczych, kulturalno – oświatowych, sportowo – rekreacyjnych oraz pracach porządkowych na terenie izby. Programy i metody tych zajęć, oraz metody wychowawcze stosowane wobec nieletniego są w każdym przypadku zindywidualizowane, zmierzające do poznania nieletniego i jego środowiska, rozwijające jego zainteresowania, a także umiejętności współżycia w zespole.

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 10 *regulaminu* (...) nieletniemu umieszczonemu w izbie zapewnia się możliwość korzystania z zajęć na świeżym powietrzu przez minimum 1 godzinę dziennie, w przypadku przebywania w izbie ponad 24 godziny.

Na podstawie ustaleń z Wydziałem Zaopatrzenia, Inwestycji i Remontów KWP w Białymstoku uzyskano zapewnienie, że w budżecie na przyszły rok zostały przewidziane środki finansowe przeznaczone na zakup prasy i książek do biblioteczki Izby.

Bezpośrednio po zakończeniu wizytacji i omówieniu stwierdzonych uchybień uzupełniono adresy instytucji, do których nieletni mogą zwrócić się w sytuacji naruszenia ich praw.

Jeżeli chodzi o zalecenie zwrócenia uwagi na rzetelność wypełniania przez lekarzy zaświadczeń lekarskich dotyczących możliwości osadzenia w Izbie, należy stwierdzić, że funkcjonariusze pełniący służbę w PID mają na to bardzo ograniczony wpływ, sprowadzający się zasadniczo jedynie do kierowania prośby do lekarza o bardziej rzetelne wypełnianie książki wizyt lekarskich. W myśl Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie *badania lekarskich osób zatrzymanych przez Policję*, lekarz wykonujący badanie podejmuje decyzję o obecności policjanta w trakcie badania, a po przeprowadzeniu badania lekarskiego osoby zatrzymanej stwierdza brak przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w (...) policyjnej izbie dziecka albo wystąpienie takich przeciwwskazań medycznych i skierowania tej osoby do podmiotu leczniczego. W powyższych przypadkach wydaje stosowne zaświadczenie lekarskie, którego wzór określony został w załączniku do ww. rozporządzenia.

Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające dotyczące sytuacji opisanej w pkt 5 *Raportu* (...) nie potwierdziło zgłoszonych nieprawidłowości.

Niezależnie od podnoszonych uwag podkreślić należy, że PID jest placówką typowo izolacyjną, której rolą jest zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania w sprawie nieletniego. Jednocześnie PID nie należy utożsamiać z placówką stricte wychowawczą czy edukacyjną.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż od dnia 01 października 2013 roku Policyjna Izba Dziecka została włączona w struktury Wydziału Konwojowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku i wszelką dokumentację proszę kierować na adres komendy.

Wvk. w 2 egz. KK/KK.
egz. nr 1 – adresat
egz. nr 2 – a/a

powierzaniem
I ZASTĘPCA PODLASKIEGO
KOMENDANTA WOJEWÓDZKIEJ POLICJI

mt. insp. Adam Petelski

Warszawa, dnia

2013 12-22

BIURO

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO-733459-VII-720.8.1/13/AI

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

mł. insp. Adam Petelski
I Zastępca Podlaskiego Komendanta
Wojewódzkiego Policji
ul. Sienkiewicza 65
15-003 Białystok

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

Szanowny Panie Komendancie,

W nawiązaniu do pisma z dnia 5 listopada 2013 r. (data wpływu do BRPO 15 listopada 2013 r.) uprzejmie dziękuję za ustosunkowanie się do zaleceń zawartych w raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Policijnej Izbie Dziecka w Białymstoku (dalej izba). Jednocześnie pragnę odnieść się do niektórych z przedstawionych przez Pana Komendanta kwestii.

Przede wszystkim pragnę poinformować, iż pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji podtrzymują stanowisko dotyczące umożliwienia nieletnim osadzonym w izbie prowadzenia rozmów telefonicznych. Możliwość utrzymywania kontaktu telefonicznego z rodzicami lub innymi bliskimi osobami należy uznać za ważny czynnik ułatwiający łagodzenie stresu jaki niewątpliwie w wielu wypadkach związany jest z samym zatrzymaniem oraz następującym umieszczeniem w izbie. Należy także zaznaczyć, iż wbrew wyrażonej przez Pana Komendanta opinii, zagwarantowane w §8 ust 1 pkt 9 Regulaminu Pobytu w Izbie (załącznik nr 12 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb, Dz. U. z dnia 6 czerwca 2012 r. poz. 638, dalej regulamin) prawo do odwiedzin nieletniego przebywającego w policyjnej izbie dziecka nie stanowi

wystarczającego zabezpieczenia zapewniającego realizację kontaktów z rodzicami lub opiekunami. Nie można wykluczyć bowiem sytuacji, w których ze względu np. na znaczną odległość między lokalizacją policyjnej izby dziecka a miejscem zamieszkania rodziców nieletniego odwiedziny byłyby bardzo utrudnione lub nawet niemożliwe. W takich sytuacjach rozmowa telefoniczna wydaje się być jedyną dostępną formą kontaktu z bliskimi i uzyskania od nich wsparcia.

Podkreślić należy także, iż konieczność uregulowania kontaktów telefonicznych nieletnich umieszczonym w policyjnych izbach dziecka była przedmiotem korespondencji skierowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Spraw Wewnętrznych – pisma z dnia 23 stycznia 2013 r. oraz 22 lipca 2013 r. o sygnaturze RPO –R-071-1/13.

Wyjaśnienia wymaga również kwestia, iż Raport w żadnym ze swoich punktów nie nawiązuje do wspomnianego przez Pana Komendanta obowiązku prowadzenia w izbie edukacji nieletnich w rozumieniu przepisów o systemie oświaty. Zawarte w Raporcie zalecenie opracowania oferty zajęć dla zatrzymanych nieletnich związane jest jedynie z wynikającym z § 9 ust. 1 pkt 8 regulaminu zobowiązaniem do prowadzenia w izbie zajęć wychowawczo-opiekuńczych, kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych. W czasie wizytacji ustalono bowiem, iż opracowany w izbie porządek dnia nie znajdował swojego odzwierciedlenia w zajęciach faktycznie realizowanych i udokumentowanych w książce przebiegu służby oraz dokumentacji nieletnich, z którą zapoznali się przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji. Ponadto zgodnie z przytoczonym przepisem nieletniego informuje się o konieczności uczestnictwa we wskazanych powyżej rodzajach zajęć. W związku z tym należy wyprowadzić wniosek, iż opracowanie i przedstawienie nieletniemu przymowanemu do izby oferty zajęć, do uczestnictwa w których jest na mocy obowiązujących przepisów zobligowany, stanowi realizację prawa do informacji o uprawnieniach i obowiązkach związanych z pobytem w policyjnej izbie dziecka.

2 poważaniem

dr Aleksandra Iwanowska

Radca